

20 років тому.

Увечері, коли долі шістьох дітей переплели навіки, Ірена вперше відчула холодний подих смерті на своїй шії.

Повітря в хатині було важким, насиченим ароматами напівзотлілого полину, чебрецю й вологого дерева. Ірена вдихала цю суміш, мов останній спогад про щось тепле. Свічки відкидали м'яке світло на стіни, і тіні танцювали там, немов шепотіли таємниці, про які ще рано було говорити вголос.

У центрі кола лежали діти. Загорнуті в хустки з рунами, виткані руками шести матерів з тонких ниток, з уплетеним волоссячком кожної дитини.

Її донька тихо посопувала. Личко розслаблене, кучерики спадають на очі. Поруч із нею дримали ще дві дівчинки, геть різні — вогонь і вода. Рудий хлопчик, затиснувши в руці край хустини, тихенько смоктав пальчик. Ще двійко замикали коло. Разюча схожість їхніх рис видавала в них братів. Молодший лежав, широко розкинувши руки, ніби хотів усіх обійняти. А його брат — найстарший із дітей — був напружений навіть уві сні: брови злегка зведені, а пальці стиснуті у кулаки.

Навколо дітей стояло дев'ятеро дорослих. Ритуал щойно завершився, і вони ще не встигли оговтатися — кожен по-своєму допроживав момент. Один із чоловіків заклав руки за спину й уперто не дивився на коло, наче силкувався не втратити контроль. Його дружина, збираючи з підлоги трави, уважно стежила за дітьми, немов боялася, що хтось із них перестане дихати.

Поруч інша пара — обоє молодші, трохи розгублені. Жінка обережно поправила край хустки на доньці, а чоловік, поклавши їй руку на плече, стиснув другу в кулак, аж кісточки побіліли.

Стара жінка неподалік вовтузилася, складаючи до сумки різне начиння, час від часу озираючись на руденького малюка, якого вже взяла на руки її зморена донька. Онук.

І лише Ірена стояла непорушно, наче досі лишалася частиною ритуального кола. Вона відчувала, як кров відтікає від пальців, як дим у повітрі, здається, густішає.

За її спиною стояв чоловік — Лука. Вона відчувала його присутність так само гостро, як і запах полину. Його пальці трохи тремтіли, коли він оголосив:

— Віднині ці серця пов'язані, і жодне з них не завдасть болю іншому, — його голос лунав упевнено, хоча Ірена знала, чого йому це коштувало. — Вони стануть силою одне для одного. Одним колом, поки воно не розірветься.

Ірені до горла підступила нудота, стало важко дихати.

— Вибачте, — тихо сказала вона, приклавши долоню до грудей, — мені потрібно на повітря.

Не чекаючи відповіді, швидко рушила до виходу. Двері хатини прочинились, впускаючи вечірній вітер. На мить їй почулося, ніби він приніс із собою шепіт: тихий і холодний, що віддунював десь глибоко всередині.

Вона ступила на дерев'яну терасу і вхопилася за трухляве поруччя.

Гори, освітлені останніми відблесками сонця, скидалися на застиглих велетнів, що схилилися над лісом. Тут, у старій хатині Адамівичів, здавалося, був найкрасивіший вид на Карпати. Небо розпливалося плямами — винно-червоними, рожевими й блакитними. Над далекою долиною вже клубочився туман. Високо вгорі зажеврили перші зорі. Повітря було прохолодне, насичене ароматами хвої та землі. У тиші почулося, як десь у лісі каркнув ворон, а на віконницях хатини заграли, потривожені вітром, легкі дзвоники.

Ірена глибоко вдихнула, досі стискаючи пальцями поруччя. Її груди здригалися. Вона дивилася на обрій, ніби там, між хребтами, мало з'явитися пояснення. Чи відпущення.

— Ми все робимо правильно? — пролунав позаду голос Луки.

Не озираючись, вона відповіла:

— Ніщо не дає такого спокою, як знання, що твоя дитина захищена.

Він підійшов ближче. У його рухах було щось насторожене, як у звіра, що не знає, чи довіряти тиші.

— Я... не впевнений. Ще ж не пізно відмовитися. Що, як...

— Це найкраще, що ми можемо зробити, — перебила вона. — Заради нашої доньки.

Лука промовчав. Іренині слова звучали впевнено. Він побачив, як вона торкнулася живота, — ненавмисно, інстинктивно. Той рух був майже непомітним, але достатнім, щоб вселити впевненість і в його серце.

Ірена нарешті поглянула на нього:

— Не треба більше про це, мені й так тяжко, — сказала вона тихо. — Ми вже обрали.

У її очах не було й крихти вагань.

Скрипнули двері. З хати вийшла стара жінка, обережно тримаючи на руках онука. Той досі був закутаний у хустину, тільки носик та великі бурштинові оченята визирали назовні. Хлопчик не плакав, лише крутив головою, ніби роздивлявся кольори вечора.

— Файно ниньки сі зробило, — пробурмотіла стара собі під ніс, ступаючи на вологу землю. А потім трохи гучніше додала: — Діти прокидаються вже. Позбирайте мені хустки, збережу подалі від тих пазуряк.

— Я зберу, — озвався Лука. Обійшовши дружину, зупинився у дверях: — Віро, не краще хустки спалити?

— Подивимось, поки не треба, — похитала головою жінка й перевела погляд на малого.

Хлопчик потягнувся рукою до останнього промінчика сонця, що ковзнув по його обличчю. Засміявся, як уміють тільки малі діти. Віра дивилася на онука — довго й мовчки. Її зігнута постать ніби стала ще меншою супроти величних гір.

— Як думаєте, спрацювало? — запитала її Ірена.

— Спрацювало, — усміхнулась та, поправляючи хустку на голові малого. — Сподіватимемось, — тихо додала, — що сьогодні все вирішиться добре. Але навіть якщо прийде темрява, жоден з них не буде самотній. Цей зв'язок теперечки не порушний. Одне в одному завжди прихисток знайдуть.

Вона помовчала, потім додала, уже голосніше, з тінню гніву в голосі:

— Я не буду їм тут ся показувати. Давайте Вікторії честь, як хоче. Я не буду. Я вже не в ковені. І нікого з них не пробачу. Ви, може, з ними ще жити будете, а я — ні. Мені нічо з ними не держати.

— Віро, — Лука вже повернувся, — ви й не мусите. Ми розберемось. Дітей поки заберуть до маєтку помічники. Там для них усе готове. А потім подивимось, може, й роз'їдемося, допоки буча вгамується.

Він спустився трьома сходинками й віддав їй складені одна на одну хустки.

— Най буде, — коротко кивнула жінка, примощуючи їх під руку. — Але ми з Феліксом Марію вдома чекатимемо. Не пущу до маєтку, — вона притисла малого до себе.

Ірена підійшла ближче. На її обличчі не було ані втоми, ані гніву — тільки тиха вдячність.

Вона стисла суху, як кора на старому дереві, руку Віри.

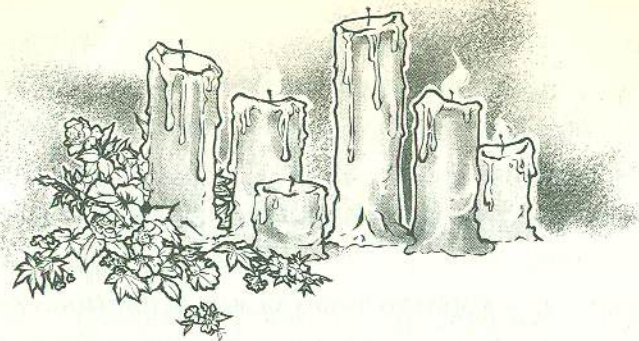
— Дякую, — прошепотіла. — За все.

Віра не відповіла. Тільки подивилась їй у вічі — довго й уважно. А потім відвернулась і рушила вниз, туди, де залишила автівку.

Сонце торкнулося горизонту. Край неба палахкотів золотом, а під ним — міддю, кривавим пурпуром, сивими хмарами.

Ірена й Лука взялися за руки й проводжали поглядами жінку. А з вікна хатини на них дивився, притуливши долоньки до скла, трирічний хлопчик. Його блакитні очі здавалися серйознішими, ніж мали би бути в дитини цього віку.

Вітер пройшовся низиною — і запанувала тиша. Цей вечір мав вирішити все.

ПРОЛОГ

Червоні краплини впали на сніг. Запала гнітюча тиша. Усі погляди були прикуті до Ади. Змішане відчуття тихої злоби, усвідомлення провини й жалю до себе заповнили нутро. Вона ступила крок до дівчинки на снігу, але її зупинила няня, смикнувши за рукав:

— Дитино, що ти накоїла?

Ці слова назавжди застрягли в пам'яті. Аделаїда тримала в руках стареньку глянцеvu фотографію, зроблену того вечора. Хоч минуло вже п'ятнадцять років, та вона досі не могла його забути.

Спогади спливали уривками. Ось няня збирає її на прогулянку, застібає теплу куртку, натягає колючу шапку й тугенько зав'язує на шиї шарф. Сьогодні до них приєднається сусід зі своєю внучкою Зоряною. Вона на рік молодша від Ади, має янгольське личко й довгі русьві коси. Усі милуються цією дівчинкою, завжди привітною, яка всім усміхається й зачаровує дзвінким сміхом. Коли вони гуляють разом і зустрічають інших сусідів, кожен прагне похвалити Зорю та сказати щось приємне.

А от Аді ніколи не роблять компліментів: вона низенька, квола, має занадто кирпатий ніс і неслухняне кучеряве волосся, яке стирчить з-під шапки в усі боки. Та найболючіше чути, що її няня, Злата, теж захоплюється сусідською дівчинкою і час від часу радить Аді брати з неї приклад, бути більш говіркою і приязною.

Та Ада так і не стала ані говіркою, ані приязною.

Того вечора вони зіпили величезного сніговика, а потім заходилися кидатися сніжками. Зоряні ліпити сніжні бомбочки допомагав дідусь, Аделаїді — няня.

Тоді Ада була впевнена, що Злата — це її бабуся. Хіба могло бути інакше? Вона жила в їхньому домі, опікувалася дівчинкою, готувала їй, одягала, читала казки. Ада любила її особливий аромат кориці та барвінку й заспокоювалася від теплого доторку шершавих долонь. Батьки, хоча й на позір були поруч, по суті залишалися десь на околицях її життя. Вони дарували іграшки, оплачували численні гуртки, часом ходили з Адою в кіно чи зоопарк, але їхня увага була примарною. Озираючись назад, Ада розуміла, що батьків у її дитинстві було жалюгідно мало.

Гра була в самісінькому розпалі. Усі веселилися, аж поки одна зі сніжок Зоряни не поцілила Аді просто в обличчя. Сніг повністю заліпив їй очі. Так-сяк витерши їх, маленька Ада з жахом усвідомила, що всі з неї сміються. Це нечесно, образливо, навіть боляче! Перше справжнє приниження в її житті.

— Яка ти метка, Зорю! — гукнула Злата. А потім нахилилася до Аделаїди, струсила з неї залишки снігу і прошепотіла:

— Ну ж бо, спробуй прицілитись, у тебе теж вийде!

Якщо дитяче серце здатне на щось лихе, то серце маленької Ади тієї миті стало чорнішим за ніч. Вона не просто влучила сніжкою в суперницю, а й помстилася їй за приниження.